

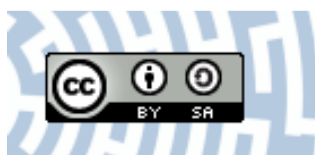


You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Wokół Kół... : graficzne refleksje

Author: Adam Czech, Natalia Pawlus

Citation style: Czech Adam, Pawlus Natalia. (2017). Wokół Kół... : graficzne refleksje. W: J. Uchyła-Zroski, Z. Mojżysz (red.). „Sztuka i jej wartości” (S. 125-136). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.



Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.



UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH



Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego



Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Adam Czech, Natalia Pawlus

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wokół Kół... Graficzne refleksje

Summary: Since 2005, in Cieszyn, at the Department of Graphic Design at the University of Silesia, there have been two active Research and Art Circles. The Lithographers Research Circle *Kurant* and the Woodcutters Research Circle *Deha* have organized multiple exhibitions and graphic design workshops directed at high school students and students from other faculties. The members of the research circles usually arrive at their choice of topics on their own. Similarly, the choice of the template's format and technique are dependent on and selected for the particular project. The students can improve their skills and learn how to incorporate the element of chance in their projects; they can experiment with color and incorporate the capabilities of graphic design software in their projects. They are aware of the existence and use of drawing techniques in print. They search for new drawing media. Their goal is to shape the artistic and academic life of students, developing not only their artistic but also their interpersonal and organizational skills, as well as promoting themselves and the University. The members of *Kurant* and *Deha* are passionate, academically inclined people who know their goals and are open to new technologies. They treat their extracurricular activities like a journey, in which each stage constitutes a challenge on the road to self-fulfillment and search for beauty.

Key words: graphic arts, Research Circles: *Kurant*, *Deha*, artistic activity

W Zakładzie Grafiki Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie od 2005 roku działają prężnie dwa koła artystyczno-naukowe. W ramach działań Koła Litografów *Kurant* oraz Koła Drzeworytników *Deha* organizowano wielokrotnie wystawy oraz warsztaty graficzne, skierowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a także studentów z innych kierunków studiów.

Koło *Kurant* powstało dzięki wzmożonej chęci pogłębiania znajomości warsztatu graficznych technik druku płaskiego. Początkowo zainteresowania badawcze skupiały się głównie na technice litografii i różnych metodach druku z kamienia, jak np. rysunek kredką litograficzną, ossa sepia, później objęły ob-

szar algrafii (litografii na podłożu metalowym), a ostatnio pojawiły się eksperymenty łączenia różnych metod druku płaskiego, a także studia nad technikami druku wypukłego.

Koło *Deha* koncentruje swoje działania głównie na technice druku wypukłego. Niezastąpionym materiałem dla członków Koła jest niezmiennie linoleum, czasem drewniany klocek. Elastyczna matryca nie stawia barier w procesie przygotowawczym, jak i projektowym. Członkowie Koła podejmują się również sposobów łączenia technik i eksperymentowania z matrycą.

Techniki graficzne dzieli się ogólnie na trzy podstawowe grupy: druk wypukły, wklęsły, płaski. Dodatkowo wyróżnia się techniki odrębne. Do technik druku wypukłego zalicza się np. drzeworyt wzdłużny i sztorcowy, linoryt. W technikach druku wklęsłego (intaglio) wyróżnia się podgrupy: techniki ryte (np. mezzotinta, sucha igła, miedzioryt, staloryt), techniki trawione (np. akwaforta, akwatinta, odprysk, miękki werniks, fluoroforta, tłusta kredka), techniki strukturalne (np. kolografia). Technikami druku płaskiego są: litografia (np. litografia kredkowa, piórkowa, ossa sepią, asfalt lawowany, autolitografia), offset. Do odrębnych technik graficznych należą: serigrafia, elektrofotografia (kserografia), grafika komputerowa. Z kolei techniki poligraficzne to metody dotyczące wytwarzania form drukarskich i wykańczania druków. Historia grafiki i poligrafii zazębiają się wzajemnie. Rozpoczyna się ona od zastosowania pieczęci cylindrycznych w starożytnej Mezopotamii oraz pieczęci płaskich w starożytnym Egipcie i na Krecie, wiedzie poprzez starochińskie druki ksylograficzne (drzeworytnicze), wynalazek metalowych czcionek, odlewarki i prasy, napotykać po drodze techniki druku wklęsłego (w Europie rozpowszechniają się od XV w.), a w XIX w. – litografię. W „wieku prasy”, za sprawą wynalezienia fotografii (wówczas jeszcze dagerotypii), powstały nowe techniki powielania obrazu rzeczywistego, jak np. heliografia, talbotypia czy metoda kolodionowa, które w rezultacie doprowadziły do sporządzenia celuloidowej błony filmowej w aparatach. XIX w. to preludium rozwoju nowych technik poligraficznych, których rozkwit nastąpił w XX w. Na początku XX w. powstała nowa odmiana druku płaskiego – offset, torująca drogę innym metodom. Niespełna wiek później gwałtowny skok technologiczny nastąpił w druku płaskim, czego przykładem może być technologia CtP (następczyni tradycyjnie sporządzanych form drukowych w druku offsetowym).

Członkowie Koła *Kurant* kierują swe kroki przede wszystkim w stronę technik graficznych druku płaskiego.

Podstawową techniką druku płaskiego jest litografia, wynaleziona w 1778 r. przez Aloisa Senefeldera. Charakterystyczną cechą tego rodzaju druku jest występowanie elementów drukujących i niedrukujących na tej samej płaszczyźnie. Została tutaj wykorzystana zasada wzajemnego odpychania się tłuszczu i wody: miejsca zarysowane (zatłuszczone podłoże) przyjmują farbę drukarską, a miejsca niezatłuszczone – wodę (utrzymuje ją cieniutka warstwa soli wapiennej, wytworzonej pod wpływem trawienia). Pierwotnym podłożem dla tej techniki był

kamień litograficzny. Obecnie formę drukową stanowią także blachy aluminiowe. Sama litografia zaczęła się poniekąd od przypadku. Senefelder zauważył, że powierzchnia kamienia, mimochodem zarysowana drewnianym zanurzonym w farbie drukarskiej, nie wchłania wody. Opracowana przez niego po wielu próbach zasada utrwalenia rysunku na kamieniu dała początek litografii. Jego odkrycie było podyktowane chęcią wynalezienia taniej metody druku dla pisanych przez siebie tekstów literackich.

Pomostem pomiędzy litografią a drukiem offsetowym była technika aligrafii na płycie metalowej, zastosowana po raz pierwszy w Moguncji przez Scholza. Współcześnie druk offsetowy jest jedną z wiodących technik poligraficznych. Wykorzystywane w offsecie technologie mogą być również stosowane w grafice warsztatowej, po ich uprzednim dostosowaniu do potrzeb grafiki artystycznej.

Litografia i algrafia pozwalają na nieskrępowany gest pędzla na matrycy kamiennej lub metalowej, rozlanie plamy czy wzajemne przenikanie się barw. Pierwotnym podłożem w technice litografii był kamień – piaskowiec, a później wapień. Im jaśniejsze zabarwienie kamienia wapiennego, tym jest on bardziej miękkie. Współcześnie formę drukową stanowią także blachy: aluminiowe (ryciny odbite z aluminium to algrafie) i cynkowe (odbitki z tych blach to cynkografie).

Litografia jest techniką najbardziej zbliżoną do rysunku. Operuje bogactwem środków, trudnych do uzyskania w innych technikach druku. Potrafi oddać indywidualizm autora – jego ekspresję, styl rysunkowy. W technice aligrafii używa się najczęściej gotowych, wyprodukowanych fabrycznie, tzw. presensybilizowanych płyt offsetowych. Są to blachy o podłożu aluminium, powleczone warstwą światłoczułej żywicy. Kilkanaście lat temu stosowano jeszcze blachy cynkowe i wielometalowe, złożone np. z warstw miedzi i chromu. Obecnie są w użyciu prawie wyłącznie blachy aluminiowe oraz wykonane ze stopów aluminiowo-manganowych.

Litografia i algrafia od momentu ich wynalezienia po dzień dzisiejszy przeszły swoistą ewolucję, choć podstawowa zasada pracy się nie zmieniła. Pomimo tego, że już dawno opuściły komercyjny świat druku na szerszą skalę, dalej żyją w środowisku artystycznym, w pracowniach graficznych, uczelnianych laboratoriach. Czas spowodował, że z poligraficznych stały się technikami graficznymi, unikatowymi.

Drzeworyt i linoryt zaliczają się do technik druku wypukłego; w pierwszym przypadku matrycą jest drewniany blok, w drugim – kawałek linoleum. Na powierzchnię matrycy nanosi się rysunek, a następnie, za pomocą metalowych dłut, wycina się i usuwa te elementy, które w gotowej grafice będą białe. Na pozostawione fragmenty nanosi się farbę drukarską i odbija przy użyciu prasy (mechanicznie) lub kości introligatorskiej (ręcznie). Techniki te zwykło się nazywać prostymi, ponieważ zostaje pominięty cały proces technologiczny; brak odczynników, kwasów, przestrzegania czasu trawienia. Z drugiej jednak strony drzeworyt i linoryt wymagają pewnej ręki, odpowiedzialności za każdy ruch dłuta. Jedno niewłaściwe cięcie może przekreślić całą dotychczasową pracę.

Drzeworyt, obok kamieniorytu, uważany jest za jedną z najstarszych technik graficznych. Najdawniejszy – datowany na 868 r. – pochodzi z Chin. Jest to ilustracja do buddyjskiej *Sutry Diamentowej*, będącej rodzajem książki blokowej. W XIV w. technika drzeworytu dotarła do Europy wraz z rozpowszechnieniem papieru. Mamy z nią do czynienia już w ówczesnych dokumentach średniowiecznych. W Europie pierwsze drzeworyty to ksylografiy – księgi o treściach religijnych, w których matryca drukuje tekst i obraz. Technika drzeworytu przyczyniła się do wynalezienia ruchomej czcionki, a co za tym idzie – druku. W XV i XVI w. jako matrycy do drzeworytów używano miękkiego drzewa z gruszy, jabłoni, wiśni, ciętego wzdłuż słoii. Taki rodzaj drzeworytu nazwany jest langowym. Rysunek wykonywał artysta, a drzeworytnik go wycinał. W XVIII i XIX w. nastąpiło odrodzenie drzeworytu przez zastosowanie twardego drzewa (bukszpan; w Polsce grusza), ciętego w poprzek. Jest to tzw. drzeworyt sztorcowy, w którym uzyskiwano delikatne linie, przejścia tonalne dzięki drobnym kropkom, cętkom. Jako pierwszy tego rodzaju drzeworyt zastosował Thomas Bewick w XIX w. Początkowo odbitki drzeworytnicze malowane były ręcznie. Kolory nanoszono za pomocą pędzli. Dopiero w XVI w. zaczęto używać dodatkowych desek (matryc), które drukowały kolory. Taki rodzaj druku nazywał się chiaroscuro. Technika linorytu pojawiła się w XX w. Matryca jest tutaj elastyczna, odporna na uszkodzenia.

Podstawą działania Kół graficznych jest warsztat, przesycony różnymi miksturami, sytuującymi go na granicy świata rzeczywistego i magicznego. Warsztat trzyma w ryzach pewnych ograniczeń, lecz z drugiej strony daje możliwość eksperymentowania, poszerzania doświadczeń, wzbogacania środków wyrazu. „Nieprzekraczalne reguły rzemiosła i opór materiału, który musi on [grafik – dop. A.C, N.P.] pokonać, przeciwdziałają bierności, wyzwalają niejednokrotnie wyobraźnię i energię kreacyjną, sprzyjają operowaniu metaforą, stwarzają warunki do poszukiwania indywidualnego systemu znaków plastycznych – odpowiedników myślenia przenośniami. Podobnie jak łatwość i trudność, prostota i wyrafinowanie, tak niewola i wolność sąsiadują w sztuce graficznej tak blisko, że zdają się być po prostu tylko różnymi jej aspektami”¹.

Członkowie Kół przeważnie sami wybierają temat, nad którym chcą się pochylić. Dobór techniki, podobnie jak formatu matrycy, jest indywidualnie dostosowywany do każdego projektu. Studenci pogłębiają wiadomości i umiejętności technologiczne, uczą się w twórczy sposób wykorzystywać pojawiający się czasem przypadek, eksperymentują z kolorem, wdrażają do pracy projektowej możliwości tworzenia warstw przy użyciu komputerowej obróbki obrazu. Mają świadomość istnienia i stosowania technik rysunkowych w druku. Poszukują nowych mediów rysunkowych. Ich zamierzeniem jest kształtowanie życia artystyczno–naukowego studentów, rozwijanie umiejętności nie tylko manualnych, lecz także organizacyjnych i interpersonalnych, promowanie siebie i uczelni.

¹ I. JAKIMOWICZ: *Współczesna grafika polska*. Warszawa 1975, s. 6.

Ostatnie dwa lata obfitowały w szereg imprez wystawienniczych, na których prezentowano wybrane prace graficzne, promujące działalność Kół poza murami uczelni (na przykład wystawy w: „Dzienniku Zachodnim”, Pałacu Młodzieży w Katowicach, Domu Kultury w Rybniku–Niedobczycach, galerii „Ładniej” w Sosnowcu, galerii „Telega” na Ukrainie, sali wystawowej ZPAP w Tarnowie, galerii „EΠcentrum” w Jastrzębiu–Zdroju).

Prezentowane na wspomnianych wystawach grafiki wylaniały się spośród różnych idei, kompromisów, decyzji, doświadczeń; rodziły się zakotwiczone w sytuacji przestrzenno-czasowej; wschodziły pomiędzy technikami i pracownikami, by na stałe zapisać w pamięć, na dobre zadomowić się w okowach sztuki.

Została również podjęta inicjatywa zorganizowania dobrowolnych, niestacjonarnych plenerów graficznych dla studentów: w Głuchołazach, Międzybrodziu Bialskim oraz Istebnej. Wszystkie wyjazdy doszły do skutku, ciesząc się niemalym zainteresowaniem studentów oraz wykładowców.

Koło *Deha* zorganizowało wernisaż swoich prac, zapraszając gości do stołu w Galerii 36,6 w Cieszynie oraz w Pałacu Młodzieży w Katowicach. Uczestnicy Koła, rozpoczynając pracę nad projektem „Rozmowy przy stole”, mieli na uwadze fakt, że po złożeniu pojedynczych autorskich realizacji, musi powstać całościowa instalacja. Funkcja stołu z biegiem czasu z przedmiotu użytkowego urosła do rangi wieloznacznego symbolu: komunikacji, porozumienia, integracji. Graficzne spotkanie przy jednym stole różnorodnych, odmiennych, twórczych wizji i spojrzeń miało być tego wymownym potwierdzeniem (fot. 1).

Członkowie Koła *Deha* prezentowali również swoje prace w galerii „Telega” w Dniepropietrowsku na Ukrainie.

W ramach Zakładu Grafiki corocznie organizowane są konkursy małej formy graficznej i ekslibrisu. „[...] mają [one – dop. A.C, N.P.] już paroletnią historię, a zaczęło się od zadania pt. „Exlibris Czesława Miłozsa”, adresowanego w pierwszej kolejności do studentów pierwszego i drugiego roku. W kolejnych latach zrealizowane zostały następujące tematy: „Kartka Świąteczna”, „Exlibris wykładowcy”, „Zwierzę fantastyczne”, „Exlibris CINIABA”. Idea konkursu zrodziła się w czteroosobowym zespole pedagogów Katedry Grafiki i od początku wdrażana była w pracowniach litografii i linorytu, na pierwszym roku jako zadanie obowiązkowe. Z biegiem czasu zainteresowanie coraz bardziej rosło i w efekcie duża część prac konkursowych realizowana była poza programem studiów i także przez studentów starszych lat oraz w innych pracowniach. Ocena grafik zgłoszonych do konkursu odbywała się na kilku poziomach, począwszy od indywidualnych zaliczeń w pracowniach. Najbardziej jednak interesująca była kolektywna weryfikacja rezultatów konkursu, w czasie obrad jury i wyboru najlepszych prac, ponieważ umożliwiła ogląd własnej pracy (pedagoga lub studenta) w szerszym kontekście [...]. Podstawowym celem realizacji części zadań programowych w postaci konkursu, w którym precyzyjnie określone zostały warunki uczestnictwa, takie jak: temat, format i technika wykonania, była przede

wszystkim chęć wyjścia poza pewien schemat działania, w którym dominowały autonomiczne, na swój sposób zamknięte pracownie. Drugim celem, ale równie ważnym, była próba zogniskowania uwagi studentów na wykonaniu tego samego zadania w określonym czasie, co przyniosło nadspodziewanie dobre rezultaty, ponieważ rywalizacja konkursowa wymusiła większą aktywność i pomysłowość² (fot. 2, 3, 4 i 5).

W roku akademickim 2013/2014 tematem konkursu był ekslibris CINIbA w Katowicach. Wystawa z uroczystym wręczeniem nagród oraz briefingiem prasowym odbyła się w marcu 2014 r. w siedzibie Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Wystawie towarzyszyła publikacja albumowa, prezentująca ekslibrisy nagrodzone oraz pokazywane na wystawie. „Ekslibris nierozzerwalnie kojarzony był zawsze z książką. Wynikało to z przypisanej mu funkcji. Wykonywany był na konkretne zamówienie, odpowiedzią na które była forma graficzna (znak, ilustracja) oraz tekst identyfikujący odbiorcę. Zadanie – ekslibris CINIbA, miało złożony charakter – artystyczny i projektowy, co podyktowane było koniecznością połączenia w jednorodną całość obrazu graficznego i liternictwa. Dla niedoświadczonych, młodych ludzi, na początku edukacji artystycznej okoliczność ta stwarzała pewne problemy. CINIbA jako instytucja, w sposób oczywisty i niejako naturalny, stała się współorganizatorem konkursu w Instytucie Sztuki oraz partnerem w działaniu poza murami uczelni. Sytuacja ta stworzyła wyjątkową możliwość zaistnienia dorobku konkursu w przestrzeni publicznej³ (fot. 6).

W roku akademickim 2014/2015 temat konkursu dotyczył postaci Oskara Kolberga. „Henryk Oskar Kolberg (1814–1890) folklorysta, etnograf i kompozytor to wyjątkowa i wielce zasłużona postać dla polskiego dziedzictwa kulturowego. Niewielu jest w historii polskiej nauki badaczy o tak doniosłym znaczeniu i odkrywczych dokonaniach. W wydanych już za życia 33 tomach monografii regionalnych utrwalił wierny obraz polskiej kultury ludowej, szeroko rozumianej sztuki. Dzieło Jego życia zaliczane jest do najwybitniejszych dokonań w nauce polskiej i XIX-wiecznej Europie. Zgromadzone, zbadane przez Kolberga dowody istnienia kultury polskiej jako rodzimych wartości stały się trwałym podłożem oraz fundamentem świadomości narodowej Polaków dla odradzającej się spod zaborów polskości. W uznaniu za zasługi i dwusetnej rocznicy Jego urodzin Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2014 Rokiem Oskara Kolberga. Inspiracja wielkim talentem i dokonaniem Oskara Kolberga znalazła odzwierciedlenie w działaniach naukowo-artystycznych studentów i pedagogów Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Instytucie Muzyki i Instytucie Sztuki. Zorganizowano ogólnopolską sesję naukową nt. Kultura ludowa źródłem

² K. PASZTUŁA: Wstęp [w: *Exlibris i mała forma graficzna CINIbA – Miłosz*. Cieszyn 2014, s. 2].

³ K. PASZTUŁA: Wstęp [w: *Ekslibris CINIbA*. Katowice 2014, s. 6].

działań artystycznych, badawczych i naukowych, 3-6 marca br., a także konkurs na ekslibris In memoriam Oskar Kolberg. Pokłosem tych działań są publikacje²⁴. W trakcie wernisażu wystawy pokonkursowej w Zakładzie Grafiki w Cieszynie, któremu towarzyszył koncert, ogłoszono wyniki oraz rozdano nagrody. „Konkurs i prezentacja jego efektów wpisały się w obchody roku Oskara Kolberga. Choć w tym czasie sporo było informacji i audycji w środkach masowego przekazu, poświęconych sylwetce Oskara Kolberga, to należy jednak stwierdzić, iż uczestnicy konkursu musieli wykonać pewien, niemały wysiłek, by dotrzeć i zebrać dane przydatne w procesie tworzenia koncepcji grafiki. Praca została wykonana z dobrym skutkiem, o czym zaświadczaą utwory konkursowe, których poziom artystyczny oraz merytoryczny jury oceniło bardzo wysoko. W konkursie zaprezentowane zostały 93 prace, z których 10 nominowano do nagród²⁵ (fot. 7).

Jesienią 2014 r. studenci Instytutu Sztuki wzięli udział w konferencji *Młodość i nowe media* w Pałacu Młodzieży w Katowicach. Prowadzili także warsztaty graficzne, ceramiczne oraz multimedialne. Zorganizowano również wystawę w Sali Marmurowej Pałacu Młodzieży pt: *Od matrycy naturalnej do cyfrowej*. „Tytuł wystawy ujawnia obszar poszukiwań warsztatowych oraz zmian w dziedzinie grafiki artystycznej, związanych z pojawieniem się nowych metod druku. Co prawda w pokazie biorą udział tylko studenci Instytutu Sztuki w Cieszynie, ale to właśnie młodzież z racji wieku łatwiej i szybciej przyswaja to, co jest nowe. Niemniej istotne jest to, by zachować w procesie uczenia się zdrową równowagę między tym co tradycyjne i nowe. Ważne jest też docenienie wartości metod sprawdzonych historycznie i potwierdzonych efektami w procesie budowania świadomości plastycznej. Nie ma potrzeby odrzucania ich tylko dlatego, że jest trudniej, ale jednocześnie należy mieć odwagę oraz gotowość doświadczenia nowych sposobów i narzędzi, które przynosi współczesność. Takie myślenie wpisuje się w temat I Konferencji *Młodość i nowe media* [...]”²⁶.

W 2015 r. ogłoszono kolejne 2 konkursy, skierowane do społeczności akademickiej: tematem pierwszego, zorganizowanego przez Koło *Kurant* była „Moja muzyka”; tematem drugiego, będącego konkursem wydziałowym (grafików i muzyków) był „In memoriam Fryderyka Chopina”.

W roku akademickim 2014/2015 Zakład Grafiki zorganizował wystawę Kół w ramach współpracy międzynarodowej *Dehy i Kuranta* z Instytutem Meksykańsko-Amerykańskich Stosunków Kulturalnych w Monterrey. Meksykańska placówka promowała twórczość młodych, polskich studentów w Ameryce Środkowej. W Monterrey Mexico 21 kwietnia 2015 r. odbył się uroczysty wernisaż wystawy grafik studentów oraz wykładowców Instytutu Sztuki zatytułowany *To my. Polska*. Było to znaczące wydarzenie zarówno dla studen-

⁴ J. UCHYŁA-ZROSKI: Wstęp [w: *In memoriam Oskara Kolberga*. Cieszyn 2014, s. 4].

⁵ K. PASZTUŁA: Wstęp [w: *In memoriam Oskara Kolberga*. Cieszyn 2014, s. 5].

⁶ K. PASZTUŁA: Wstęp. *Od matrycy naturalnej do cyfrowej* [w: *Od matrycy naturalnej do cyfrowej*. Katowice 2015, s. 2].

tów, jak i wykładowców. Wystawę otworzył Konsul Honorowy Ambasady RP w Meksyku – Macias Rodriguez. Przyjęcie zaproszenia do pokazania i wyeksponowania dzieł młodej grafiki polskiej w galerii Instytucji, od lat organizującej światowe konkursy grafiki o tematyce globalnego pokoju, wiązało się z wytypowaną prezentacją dzieł twórców, co roku z innego kraju. W 2015 roku państwem zaproszonym była Polska – graficy skupieni w artystycznym kręgu wokół Natalii Pawlus, laureatki Sixth International Printmaking Call Prints for Peace w 2012 roku. Zbiór około 70 grafik pokazał, jak różnorodne, bogate i niestereotypowe jest podejście autorów do otaczającego ich świata zewnętrznego, ale i meandrów wnętrza. Język grafiki jest uniwersalny, niezależny, nieograniczony, czego dowodem są polskie prace graficzne, wyeksponowane w meksykańskiej placówce nauki, kultury i sztuki.

Koło *Deha* w 2015 r. wydało interesujący katalog: *Matryce poezji. Graficzne interpretacje Wisławy Szymborskiej*. Publikacja towarzyszyła wystawie oraz warsztatom małej formy graficznej w ramach Nocy Muzeów w Galerii Szyb „Wilson” w Katowicach. W tym samym roku prace zaprezentowano również w Galerii „Ładniej” w Sosnowcu. Każdy z członków Koła wykonał pracę graficzną w technice linorytu, inspirowaną jednym z wierszy Wisławy Szymborskiej. Projekt ten zbliżył studentów do twórczości Noblistki oraz ukazał różnorodność spojrzenia i analizy. Prezentacji prac towarzyszyła instalacja, która składała się z odręcznie wypisanych wierszy Szymborskiej. Niewymuszone, swobodnie przywieszane kartki z wierszami, dopełniały całości prezentacji.

Najnowszym projektem Koła *Deha* jest „Błąd w grafice warsztatowej”. *Deha* wraz z pracownią druku wypukłego Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach podejmują działania graficzne, które koncentrują się na zjawisku błędu, tego przypadkowego mimowolnego, który jednak może zyskać miano zamierzonego. Błąd ma prowokować do działań i eksperymentu wokół grafiki, szczególnie w technice druku wypukłego. Finalizacji projektu będzie towarzyszył katalog oraz wystawa w katowickiej galerii sztuki.

Członkowie Kół chętnie (i z powodzeniem) uczestniczą w konkursach graficznych, organizowanych w kraju i poza jego granicami (np. *Guanlan* w Chinach, *Ruse* w Bułgarii, biennale ekslibrisu w Malborku, *Ex Digitalis* w Salonie w Toruniu...). Dla przykładu w 2014 r. Anna Tomica – studentka kierunku Grafika zdobyła wyróżnienie w dyscyplinie *grafika* na *Biennale Internationale d'Art. Miniature* w Kanadzie. W 2015 r. aż troje studentów kierunku Grafika zostało laureatami 20. *Międzynarodowego Biennale Exlibrisu i Małej Formy Graficznej* w Sint-Niklaas w Belgii. Michał Pisiałek oraz Grzegorz Izdebski zdobyli nagrody Miasta Sint-Niklaas, a Tomasz Hankus – nagrodę Stowarzyszenia Grafików i Exlibrisu.

W 2015 r. *Kurant* i *Deha* obchodziły 10. urodziny. Była to nie tylko okazja do świętowania, ale przede wszystkim powiedzenia sobie i innym, że większość zamierzeń artystycznych Kół zakończyła się sukcesem.

W wystawie jubileuszowej, zorganizowanej w Ośrodku Kultury w Brennej, do członków Koła *Kurant* dołączyli również zaproszeni przyjaciele, parający się różnymi dyscyplinami sztuk plastycznych (fot. 8). Sięgając do początków, liczebność oraz popularność Koła stopniowo wzrastały, by w minionym roku akademickim przekroczyć pół setki zrzeszonych studentów. Do Kół swego czasu należeli dzisiejsi absolwenci, obecnie prężnie działający na arenie graficznej.

Każda z imprez zorganizowanych przez Koła została udokumentowana. Większości towarzyszyły specjalnie zaprojektowane na te okazje katalogi, foldery, plakaty.

Członkowie *Kuranta* i *Dehy* to ludzie z pasją, świadomi swoich celów, chłonni wiedzy, otwarci na nowości technologiczne, które chętnie wcielają w życie. Dodatkowe spotkania z grafiką traktują niczym podróż, w której każdy etap to wyzwanie na drodze do samorealizacji i odkrywania piękna.



Fot. 1. Fragment jednej z prac „Rozmów przy stole”



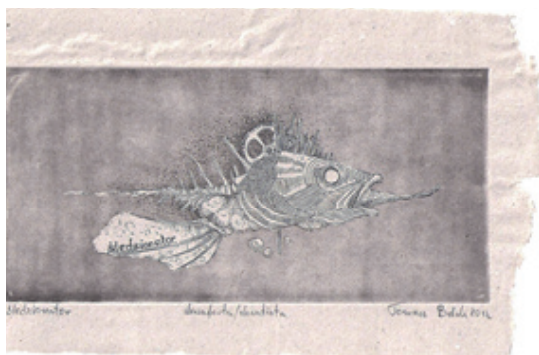
Fot. 2. 1. miejsce (A. Mucha) w konkursie „Exlibris Miłosza”



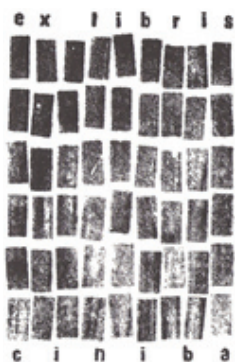
Fot. 3. 1. miejsce (A. Bury) w konkursie „Kartka Świąteczna”



Fot. 4. 1. miejsce (A. Chrzanowska) w konkursie „Exlibris wykładowcy”



Fot. 5. 1. miejsce (T. Bolik) w konkursie „Zwierzę fantastyczne”



Fot. 6. 1. miejsce (A. Bochenek) w konkursie „Exlibris CINiBA”



Fot. 7. 1. miejsce (M. Popkova) w konkursie „In memoriam O. Kolberga”



Fot. 8. 10. urodziny Kuranta